

KARA VAHAP'S POEMS: AN EVALUATION OF LANGUAGE AND EXPRESSION

Melak Atella Abdulsattar ABDULSATTAR¹

¹University of Anatolia/Faculty of Turkish Literature, The Department of Turkish Language and Literature, Eskişehir, Turkey

*Correspondence: melekatilla87@gmail.com

Article history:	Abstract:
<p>Received: January 20th 2024 Accepted: March 11th 2024</p>	<p>The conveyance of emotions in poetry varies from poet to poet. This variation is influenced by the literary devices used by the poets in their works. Some poets frequently employ these devices in their poems, while others use them less often. Kara Vahap is among the poets who frequently incorporate literary devices into his poetry. Renowned in Iraqi Turkish literature for his poetry, Kara Vahap serves as a witness to the era in which he lived through his poetic identity. He compiled his poetry collections, published in different years, into two volumes titled <i>My Poetry Works Volume 1</i> and <i>My Poetry Works Volume 2</i>. The poet skillfully employs words in his poems to evoke the lived experiences, with his mastery and simplicity of language standing out. In this context, an examination of Kara Vahap's works in terms of language and narrative elements is possible, as he composed his works in Turkish language. It can be observed that the poet naturally employs almost every literary device in his poems, and these devices are integrated into the flowing verses without distorting their meaning. This study is prepared with examples from Kara Vahap's works, along with the concepts related to literary devices such as words, meaning, and metaphor, which constitute his poetry.</p>

Keywords: Kara Vahap, Iraqi Turkish Literature, Turkmen, and Turkmen poet from Kirkuk.

INTRODUCTION

1920'li yıllardan sonra kendi ülkesinde azınlık edebiyatı hâline gelen Irak Türk edebiyatının, bu sömürlere boyun eğmediğini göstermek isteyen şairler vardır. Bu şairlerden biri de çalışmamızın konusu olan Kara Vahap'tır. Irak Türk edebiyatında kendine yazdığı şiirle yer bulan şairin, bu şiirleri ülkedeki belli başlı gazete ve dergilerde yayımlamıştır. Kara Vahap'ın kısa bir sürede de adını Irak Türkmen edebiyatçıları kervanına kazandırarak, Türkmen edebiyatçıları arasında yetenekli şairlerden sayıldığını görülmektedir (Küzeci, 2006, s. 247). Şiirini ilham üzerine yazdığını söyleyen Kara Vahap, şiir dilini şairin insafına bırakarak kendi şiirlerinde imgelere sıkça yer vermiştir. Okuyucunun kolay anlamadığı ve içinde gizem barındıran ifadelerle şiir üslubunu oluşturmaktan çekinmeyen şair, edebî sanatları da ustaca kullanmaktadır. Hemen hemen birçok edebî sanatı şiirlerinde gördüğümüz şairin bu sanatları dizelerinde doğal bir şekilde kullanması okuyucuyu şaşırtır niteliktedir. Çünkü şiiri okurken akıp giden dizelerin içinde bu sanatlar anlamı bozmadan güzel bir şekilde işlenmiştir. Bu bağlamda çalışmada Kerküklü şair Kara Vahap'ın şiirlerinde dil ve anlatım unsurlarının nasıl işlendiği örneklerle açıklanacaktır.

Dil, iletişimi sağlayan bir araçtır. Bu araç, Kara Vahap'ın şiirlerinde de kendi isteği doğrultusunda kullanılmış. Genel olarak şiirde dili, yalın bir şekilde kullandığını gördüğümüz şairin az da olsa bazı şiirlerde İngilizce kelimeleri sadece okunuşuyla yazdığı görülmektedir. Bununla birlikte Kerkük ağzına ait kimi günlük ifadeleri de yazan şairin bahsettiğimiz bu dizeleri hakkında birkaç örnek verelim: "Ben Kerkük'üm" şiirinde "Çok yeni bir saykoloji" dizesindeki "saykoloji" kelimesi aslında İngilizcedeki "psychology"nin okunuşudur. "Mahizer'in Çağrısı" başlıklı şiirde de "Yalana utuzusen" dizesinde anlamı "ütülmek, yenilmek" olan "utuzusen" kelimesi kullanılmıştır. Bu gibi kelimeler az olduğu için şairin incelediğimiz bütün şiirlerine bakarak dilinin yalın olduğunu söylemek mümkündür.

Anlamı güçlendirmek amacıyla kullanılan ikilemeler, eserlerde sıkça karşımıza çıkan anlatım yöntemlerinden biridir. Şiirde kullanıldığında, ahenk unsurunu da beraberinde getiren ikilemeler önemlidir. İkileme, çoğu zaman aynı sözcüğün yinelenmesiyle kurulan bir yapıdır. Kimi zaman da anlamca birbirine yakın ya da karşıt olan veya sesçe birbirine benzeyen iki sözcüğün yan yana kullanılmasıyla yapılır (Güneş, 2007, s. 192). Kara Vahap'ın da şiirlerinde kullandığını görülen ikilemeler şiirlerinde şu şekilde kullanılmıştır: "Gönlümde senin için / Sıra sıra düzdüğüm sözler / Oyuncak değil

/ Buncuk buncuk saklansın." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Bir Avuç Duygu, "Uzak Değil", s. 10) "Dallar bilmezlik kibriyasında / Dolanıyor taş taş / Bu yeşil yeşil ağaçlar." (Şiir Eserlerim 2. Cilt, Şiir Gripi, "Yeşil Kuzu Başım", s. 148), "Donuk donuk bakarak." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Mahizer, "Bacı", s. 223), "Geçmiş yaşamın kaburgasına / Kökenim damar damar." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, (...) Ve Ben, "Dal", s. 113), "Yağmur! / Ağır ağır el salmasın" (Şiir Eserlerim 1. Cilt, (...) Ve Ben, "Yağmur Doğu Ve Son Gün", s. 120), İkilemeyi oluşturan sözcüklerin arasına başka bir sözcük girerse bu durum ayrı ikileme olarak adlandırılır (Hatiboğlu, 1981, s. 23). Şairin şiirlerin bu ikileme türünü az görür. "Seçmelidi ozaman / Ya ölümü / Ya geri dönmeyi." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Bir Avuç Duygu, "Lütfünden", s. 9), "Ne taziye / ne toy düşün / ne karanlıklar var." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Burda Barışı Vurdular, "Dön Artık", s. 185)

Türkçede farklı kelimelerin birlikte kullanımdan yeni bir anlam ortaya çıkmaktadır. Bunlar genelde halk ağzında bilinen ve belli başlı durumlar için kullanılan kelimelerdir ve deyim olarak adlandırılmaktadırlar. Gramer Terimleri Sözlüğü'nde deyimler için gerçek anlamından farklı bir anlam taşıyan ve çekici bir anlatım özelliğine sahip olan kelime ve kelime grubu ifadeleri yer alır (Korkmaz, 2003, s. 66). Şairin deyimleri diğer dil ve anlatım unsurları kadar kullandığı söylenemese de kullandığı şekliyle şöyledir: "Amerika savaş patronu / Yüreği taş." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Bir Avuç Duygu, "Amerika", s. 42), "Katır inadımı yok edemez / Benden hüznüm ayrılamaz." (Şiir Eserlerim 2. Cilt, Şu Şiirleri Okumayın, "Zaman ve Hüznüm", s. 103), "Oğlanam adım Hıdır! / Elimde gelen çok var." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, (...) Ve Ben, "Oğlanam Adım Hıdır", s. 133)

Şair Kara Vahap'ın bazı şiirlerinde İngilizce kelimelerin okunuşlarıyla kendine yer bulduğu görülür. Örneğin olarak "Ben Kerkük'üm" şiirindeki "psychology" kelimesinin İngilizce okunuşu olan "saykoloji" ifadesini kullanmaktadır: "Gönlümde taşıyorum dini / Çok yeni bir saykoloji..." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Burda Barışı Vurdular, "Ben Kerkük'üm", s. 190). Yine bir başka İngilizce kelime olan "China" kelimesinin okunuşu olan "Çayna" bir ekle beraber şairin dizesindedir: "Ben açların sofrası Çaynalı değilim." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Burda Barışı Vurdular, "Ben Kerkük'üm", s. 190). Şu şiirde şair, trafik ışığının İngilizcesi olan "traffic light" sözünün okunuşu "tırafik layit" şeklinde dizeye aktarılmış: "Bir araba yaratsan / Bir değişik tırafik layit bıraksan," (Şiir Eserlerim 1. Cilt, (...) Ve Ben, "Sana Derler Şair", s. 162)

Eksiltili anlatım, az sözle çokları ifade etmek şair ve yazarların başvurduğu yöntemlerden biridir. Kısa ve cümlelerin yüklemle tamamlanmaması hâlinde oluşabilecek anlam kaymasını meydana getirmeden yapılan bu anlatım türü, şair Kara Vahap'ın "Farkındamısın" adını verdiği şiirinde de vardır. Bu şiirde her dize kendi içinde anlamlıdır. İlk dördlükte genelden özele giden bir ilişki göze çarpmaktadır. İkinci dördlükte "dağ", "bağ" ve "bardak" hepsi kendi içinde bu dünyada bir yer tutmakta ve bir amaçları vardır. O yüzden şair de amaçları olması bakımından onlar için "Üçüde birdir." cümlesini kullanmıştır. Üçüncü kısımda da özelden genele giden bir bağ vardır. Onlar içinde her birinin kendi özellikleri olduğunu bahsettiği "Beşi birbirine benzemez / Biri olmazsa, başkası olmaz." ifadeleri vardır. Ayrıca her dizede uzun cümleler yoktur bazı dizelerde anlatımlar bir sözcükle kısa tutulmuştur. Şiirin tamamı şu şekildedir: "Dünya / Rüya / İkiside bir satırdır. Dağ / Bağ / Bardağ / Üçüde birdir. Gül / Bülbül / Sevgili / Gönül / Her dördü bir sırdır. (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Bir Avuç Duygu, "Farkındamısın", s. 8).

Şairin şiirleri incelendiğinde edebi sanatlardan mecazla ilgili anlamla ilgili ve sözle ilgili edebi sanatlara yer verildiği görülmüştür. Sözü daha etkili bir duruma getirmek için aralarında türlü yönlerden ilgi bulunan iki şeyden, benzerlik bakımından güçsüz durumda olanı nitelikçe daha üstün olana benzetmektir (Dilçin, 2009, s. 405). Bu tanımdan yola çıkarak kullanılan kelimelerin gerçek anlamlı olduğu ve teşbih sanatının bir mecaz olmadığı belirtilebilir. Benzetmenin dört ögesi vardır ve bu ögelerin kullanımına göre farklı adlandırmalar mevcuttur. Benzetmelik, benzetilen, benzetme yönü ve benzetme edatını gibi bütün ögelerin beraber kullanıldığı teşbihe, tam teşbih (ayrıntılı benzetme, teşbihi mufassal) denir. Benzetme yönü söylenmemişse kısaltılmış benzetme (teşbih-i mücmel) denirken benzetme edatı bulunmayan teşbihe de pekiştirilmiş benzetme (teşbih-i müekked) denir. Son olarak sadece benzetilen ve benzetmeliğin kullanıldığı teşbihlere de uz benzetme, başka bir deyişle teşbih-i belîğ denir. Kara Vahap şiirlerinde belirtilen bütün benzetme türlerini kullanmıştır. Şairin bu türden en sık kullandığı tam teşbihtir. Açlık zamanlarını anlattığı "Henüz O Kız" başlıklı şiirinde insanların ne hâle geldiklerini bir kız üzerinden ifade eden şairin dizelerinde "kız" kelimesi benzetilen, "kısırak" kelimesi de benzetmeliktir. Benzetme ilgeci olan "gibi" ile "başı yerden kalkmaz" benzetme yönüyle birlikte tam teşbihin dört ögesi mevcuttur: "Gözleri yerinden kopmuş / Başı kısırak gibi yerden kalkmaz / Bir kız." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Bir Avuç Duygu, "Henüz O Kız", s. 11), "Gelişinle / Yoksulluk belimi kırdığı kadar / Yerden başım kalktığı kadar / Sevgiler fark eder." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Bir Avuç Duygu, "Beyaz Kömlek", s. 12), "Ben senin kızıl kanına / Boğa gibi saldırırım / Sen benim kemiğimi / İt gibi Yalarsın." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Bir Avuç Duygu, "Aç", s. 23). Soyut kavramlar somutlaştırılmıştır kimi zaman: "Balon gibi şişti / Seni özlemekten Yüreğim." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Bir Avuç Duygu, "Yüreğim", s. 48), "Gölge gibi çökmüş hasretim / Güneşi benimle bölüşmez..." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, (...) Ve Ben, "Dost", s. 149), "Ümitler / Tatile, yüklenmiş gibi / Yüklendi omuzuma." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Elma, "Ümit", s. 89), "Benim hüznüm / Bir tabancı gibi / Kemerimden düşmez / Benim hüznüm / Bir hancer gibi / Kanıma gömülmüş / Benim hüznüm / Kalem gibi elimdedir / Nem gibi yüzümdedir." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Elma, "Hüzün Gibi", s. 99).

Kısaltılmış benzetmeler benzetme yönünün söylenmediği benzetmelere verilen addır. Şairin şiirlerinde bu benzetme türü sık görülmemekle birlikte az da olsa örneklerine rastlanmaktadır. Örneğin, şair "Evet Evet Komtanım" adını verdiği şiirinde "adam" dediği kişiyi kurşuna benzetir; fakat kurşuna hangi yönden benzettiğini dizelerde görülmektedir: "Kurşuna döner benim gibi adam." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Bir Avuç Duygu, "Evet Evet Komtanım", s. 35), "Şehit / Bir hurma ağacı gibi." (Şiir Eserlerim 2. Cilt, Şehit Ellerinden Öpen Yoksul, "Benim Dünyanın Gözü", s. 15), "Tabut gibi kol açan karanlık! / Türkmen çekiyor içtenliğine," (Şiir Eserlerim 2. Cilt, Şehit Türkmenin Üç Noktasıdır, "1959 Kerkük Katliamı", s. 65). Uz Benzetmede de benzetme ögelerinden sadece benzetmelik, benzetilen ile yapılan bu tür olduğu için Cem Dilçin "Dört ögenin de söylenmesiyle yapılan benzetmeye oranla daha güzeldir ve ona yeğlenir."

ifadelerini kullanmıştır (2009, s. 409). "Umitsizliğin mantarı!" (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Bir Avuç Duygu, "Yuvarlak", s. 9) "Yırtıcı bir hayvana / Yamyama dönmüş / Bir insan bulacaksın." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Bir Avuç Duygu, "Olasın Gelirse", s. 13), "Menekşeler hep seni arar / Ey dudağı gülden bir duvar." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, (...) Ve Ben, "Şarkı", s. 142).

Benzetmeye dayalı edebî sanat grubuna giren eğretileme, bir kelimeyi kendi dışındaki kelimenin türlü yönlerine açık açık belirtmeden benzetmektir. Benzetme yapıldığı için teşbih ile karıştırılma ihtimali olsa da eğretileme de benzeyen ile benzetmeliğin ikisinden biri söylenmez. Açık ve kapalı eğretileme olarak iki türü olan bu sanatı Kara Vahap'ın şiirlerinde de görülmektedir. Açık Eğretileme olarak da bilinen açık istiare, benzetmede benzeyen değil de benzetmeliğin söylenmesi durumunda açık istiare olarak adlandırılmaktadır (Güneş, 2007, s. 56). Şair, ülkesini işgal eden devletlerin yaptığını yamyamların elleriyle verdiği zarara benzetmiştir: "Ansızın yamyam eller, (işgalci devletler) / Türkmenin atar damarından / Çıkardılar şehidi." (Şiir Eserlerim 2. Cilt, Şehit Ellerinden Öpen Yoksul, "Dökülen Kanlardan Güneş Kadar Kurşun Açılan Gül", s. 7), "Yinede ufacak bir delikten / Karanlığından bir tutam şimşek / Yağacak suç... (yağmur) (Şiir Eserlerim 2. Cilt, Şu Şiirleri Okumayın, "Bu Gece", s. 94), "Şehit Türkmen güneşini (halk) / Karanlık çevrenin ağzından / Koparmak için çalışıyordu." (Şiir Eserlerim 2. Cilt, Şehit Ellerinden Öpen Yoksul, "Şehit Davasını Öpen Mücadele", s. 19), "Ne var? / Polis var, sokak başında / Kontrol kurmuşlar / Arıyorlar güneşi. (halk)" (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Bir Avuç Duygu, "Pas Var-1", s. 39). Kapalı Eğretileme (Kapalı İstiare) ise benzetmede benzetmelik söylenmediği şekilde kelimelerin kullanılmasına denmektedir (Güneş, 2007, s. 49). Bu edebî sanattan sadece bir tane bulunmuştur Kara Vahap'ın şiirlerinde. Örneğin: "Zeytin" şiirinde "kanat çırpın" ifadesinin yanında "sızılarım" kelimesi ile beraber kullanılmış şekildedir. Yani sızılar, kuşlara benzetilmiş; fakat şairin dizesinden kuş anılmamış: "Bir başka biçimde, bal tutuyor. Sevda arasından kanat çırpın sızılarım." (kuş) (Şiir Eserlerim 2. Cilt, Şu Şiirleri Okumayın, "Zeytin", s. 105)

Kara Vahap'ın şiirlerinde farklı benzetme örneklerinin kullanımını dışında soyut anlamdaki kelimelerin somutlaştırıldığı görülmektedir. Soyut olanın somutla beraber kullanıldığı bu dizelerde şairin kendine özgü anlamlar yüklediği ifadeleri bulunmaktadır. "Akşama kadar / Kanlı ufukları / Yerdeki korkuları yıkarım." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Bir Avuç Duygu, "Korkular", s. 61), "Yaşadığım günler acısı / Geçmiş suyu ile yakanır / Geleceğin töresel sesi / Yürekte kan ile çalkanır." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, (...) Ve Ben, "Sakincilik", s. 165), "İki yara içimde / Bir ayrılık bir yokluk / Korkuluk bir biçimde / Her biri bir karanlık..." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, (...) Ve Ben, "Yok Ayrılık", s. 167)

Cem Dilçin'in bir sözcüğü ya da sözü gerçek anlamının dışında benzetme amacı gütmeyen ve engelleyici ipucu (karine-i mâni'a) olmaksızın mecazlı anlamda kullanma. Başka bir deyişle gerçeği mecaz yoluyla dolaylı olarak anlatmak olarak açıkladığı kinaye, Kara Vahap'ın şiirlerinde çok görülmeyen bir edebî sanattır (Dilçin, 2009, s. 416). Az sayıda olan bu edebî sanattan ikisi buraya alınmıştır. Bu bağlamda her şey üzerine düşen görevi yapmaktadır. Kimse kuş uçuyor diye ondan bir özür beklemez çünkü kanatları olan canlıların uçuşması normaldir. Denizde yüzen canlıların karada olmamasının sebebini kimse merak edilmez; çünkü cevabı zaten bellidir; onların nefes almaları sadece denizde mümkündür. Şair bu örnekleri şiirine alarak olması gerekeni kinaye sanatıyla anlatır: "Kim senden özür diledi? / Kimse sana afedersin demedi. / ... Mademki kuş / Kanatıyla uçuyor / Niye özür dilesin / Balık su altında / Nefes alıyor / Niye özür dilesin / Bakkallar / Paraydan satın alıyorlar / Niye özür dilesin?" (Şiir Eserlerim 2. Cilt, Şiir Gribi, "Pardon", s. 135), Diğer bir örnek de "Sen / Köylülerin tarlasına / Kin serptin / Kağınların kıldın / Alın terlerin küçümsedin / Sen köylülerde ne bıraktın? / Ben / Köylülerin tarlası / Kanımla suvardım / Kağınların kemiklerimle yaptım / Alın terlerin öptüm! / Olur mu sana / Söylesinler Ağa / Bana kurbağaoğlu kurbağa?" (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Burda Barışı Vurdular, "Kaçı Verdin", s. 181).

Teşhis sanatı, insan dışındaki canlı ve cansız varlıkları, düşünen, duyan ve hareket eden bir insan kişiliğinde göstermek, kişileştirmektir (Dilçin, 2009, s. 419). Teşhislerde, teşbih ve mecaz gibi edebî sanatlar da bulunabilmektedir. Kara Vahap'ın en çok başvurduğu sanat denilebilmektedir. Örneğin: şair, yaşadığı coğrafyada bulunan Aksu nehrini, insana ait bir özellik olan karar vermeyi nehir için kullanarak kişileştirme yapmıştır: "Aksu Beraber benimle ölüme / Karar veren bir damla su ..." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Bir Avuç Duygu, "Aksu", s. 28), "Mermiler söylüyorlar / Alaca karanlıklar arkasında." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Bir Avuç Duygu, "Beklorya", s. 47), "Kumların sıcaklığında / Konduram ağladı." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Elma, "Kum", s. 89), "Aclık içimde taştandır, ateştedir / Sabırsızlığımı öpmez." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Elma, "Yoksuluk", s. 79), "Gözyaşlarıma sevinmedi / Yanaklarım. / ... / Depremler haykırdı / Kalbim." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, (...) Ve Ben, "Ellerimin İkisi", s. 124). Bazı dizelerinde şairin doğa ve doğaya ait öğelere veya mevsimlere insana ait özellikler vererek kişileştirildiğini görülmektedir: "Dağ! / Yüceliğini duydu / Onurunu zapt etti." (Şiir Eserlerim 2. Cilt, Şehit Türkmenin Üç Noktasıdır, "Taş", s. 74), "Yaz / Saldırıyor kışa." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Bir Avuç Duygu, "Cephe", s. 36), "Deniz heyecanlandı / Haykırdı." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Bir Avuç Duygu, "Dünyaya Karşı", s. 32)

Anlatımı güçlendirmek için yapılan abartma (mübalağa) sanatı bir şey olduğundan ya üstün ya da aşağı gösterilmesi şeklinde yapılmaktadır. Şairin, bu sanatı kullandığı iki şiir mevcuttur. İlkinde şair, milletin aç olduğu zamanlara değinerek onları "bir kız" üzerinden anlatmak istemektedir. Bu kız yiyecek bir lokma bulamadığı için "gözleri yerinden kopacak" dereceye gelmiştir. Hatta karnının gurultusunda başını bir "kısırak gibi yerden de kaldıramaz". Açlığın ciddiliğini bu abartılı ifadeler dikkat çekmektedir: "Aclıktan / Yüreği vücudunda aç ite dönmüş / Gözleri yerinden kopmuş / Başı kısırak gibi yerden kalkmaz / Bir kız." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Bir Avuç Duygu, "Henüz O Kız", s. 11), "Şaşırma / Sokağımız yüz yöne çıkar / Her köşesi bir yöne bakar." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, (...) Ve Ben, "Çık-İN", s. 138).

Söz arasında herkesçe bilinen geçmişteki bir olaya, ünlü bir kişiye bir inanca ya da yaygın bir atasözüne işaret ederek anımsatmaya telmih denilmektedir. Telmih edilen şey uzun uzadıya açıklanmaz, bir iki sözcükle anımsatılır (Dilçin, 2009, s. 461). Şair, bilinen halk hikâyesi, peygamber kıssası veya milleti için önemli bir olay olsun onları kullanarak şiirlerine duyguları aktarma yolunu seçmiştir: "Ben Kerem değilim / Sen Aslı değılsin / Sen ben onlar gibi olmamalıyız." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Bir Avuç Duygu, "Üç Yalan", s. 59), "Amerika başka hitler / Yüreği taş." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Bir

Avuç Duygu, "Amerika", s. 42), "Yedi uykuda olsam! / Sensiz uyumam." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Elma, "İçimden Kalksa", s. 83), "Benimde / Hz. Musa çopuğu gibi / Ailem yoktur." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Elma, "Merak Etmem", s. 97),

Cinas sanatları arasına giren iştikak, kökleri aynı olan en az iki sözcüğün bir dize ya da beyit içinde kullanılmasıdır. Şairin bu sanatı kullandığı şiirleri şu şekildedir: Şairin "Ekmek" başlıklı şiirindeki "ekmek" ve "ek" kelimeleri aynı kökün kelimeleridir. "Ek" fiil kökü iken "ekmek" kelimesine "-mek" eki gelerek yeni anlamlı bir kelime türemiştir: "Ter dökmek / Ekmek / Ek çekirdek." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Bir Avuç Duygu, "Ekmek", s. 24), "Dünya gök gibi sevda / Bizden büyük büyüdü." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Elma, "Gök Yürek", s. 81), "Yağmur! / Yağarsa yağsın / Burun kaldırmaksızın." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, (...) Ve Ben, "Yağmur Doğu ve Son Gün", s. 120). Sözle ilgili olan edebi sanatlardan bir başkası da döndürme (iade) olarak bilinen edebi sanattır. Döndürme bir şiirin içinde bulunan beytin son sözcüğünü, bir sonraki beytin başında kullanmaktır. Şair Kara Vahap, bu edebî sanatı da kullanmıştır. "Dur, yaz / Yaz ölmez." (Şiir Eserlerim 1. Cilt, Bir Avuç Duygu, "Yaz Ölmez", s. 43).

Sonuç olarak, Irak Türk edebiyatı, Nesimî döneminde başlamış ve Fuzulî gibi şairlerle devam etmiştir. Ancak, zamanla Türkmen dilinin etkisi azalmıştır. Günümüzde, Hicrî Dede gibi şairler dil ve kültürün önemini vurgulamak için mahalli ağızları kullanmıştır. Bu süreçte, Kara Vahap gibi şairler edebiyatları aracılığıyla milli kimliklerini korumayı hedeflemişlerdir. Bu bağlamda şiirlerin Türkiye Türkçesi ile yazan şair, dile hâkim olduğunu göstericesine edebi sanatları da kullanarak eserlerini inşa etmiştir. Dil ve anlatım unsurlarının hemen hemen hepsini kullanan Kara Vahap şiirlerinde akıcı ve sade bir anlatım kullanmıştır. Çalışmada mecaz, anlam ve söz ile ilgili edebi sanatları da dikkate alan şairin şiirlerinden örneklerle bu unsurlar açıklanmaya çalışılmıştır. Dili, milli ve kültürel bir taşıyıcı olarak gören Kara Vahap eserlerinde de ona ait dilsel ve anlamsal unsurları ortaya koymuştur.

KAYNAKÇA

1. Dilçin, C. (2009). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*. Ankara: TDK Yayınları.
2. Güneş, Z. (2007). *Cemal Süreya'nın Şiir Dili*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
3. Hatiboğlu, V. (1981). *Türk Dilinde İkileme*. (Genişletilmiş İkinci Baskı), Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
4. Korkmaz, Z. (2003). *Gramer Terimleri Sözlüğü*. (Genişletilmiş İkinci Baskı), Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları.
5. Küzeci, Ş. (2006). *Kerkük Şairleri (Irak Türkmenleri) I. Cilt*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
6. Vahap, K. (2017). *Şiir Eserlerim 1. Cilt*. Kerkük: Avcı Basım ve Yayınevi.
7. Vahap, K. (2017). *Şiir Eserlerim 2. Cilt*. Kerkük: Avcı Basım ve Yayınevi.
8. _____. (2008). *Şiir Gribi*. Kerkük: Elcenne Bürosu.
9. _____. (2008). *Şu Şiirleri Okumayın*. Kerkük: Elcenne Bürosu.
10. _____. (2009). *Bir Avuç Duygu*. (2. baskı). Kerkük: Elcenne Bürosu.
11. _____. (2009). *Burda Barış Vurdular*. (2. Baskı). Kerkük: Elcenne Bürosu.
12. _____. (2009). *Mahizer*. (2. Baskı). Kerkük: Elcenne Bürosu.
13. _____. (2016). *Şehit Elllerinden Açık Yoksul*. (2. Baskı). Kerkük: Avcı Matbaa.
14. _____. (2016). *Şehit Türkmenin Üç Noktasıdır*. (2. Baskı). Kerkük: Avcı Matbaa.
15. _____. (2016). *(...) Ve Ben*. (2. Baskı). Kerkük: Design Basımevi.